

L'estiu del gaig blau

Jordi Font

Narratives

L'estiu del gaig blau

Narratives

160

© 2023 Jordi Font Lladó

© 9 Grup Editorial, per l'edició
Angle Editorial
c. Mallorca, 314, 1r 2a B / 08037 Barcelona
T. 93 363 08 23
www.angleeditorial.com
angle@angleeditorial.com

Disseny de col·lecció: J. Mauricio Restrepo
Disseny de portada: Felipe Román Osorio

Primera edició: setembre de 2023
ISBN: 978-84-19017-75-8
DL B 14663-2023
Imprès a Romanyà Valls SA

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre,
ni la incorporació a un sistema informàtic, ni la transmissió en cap forma ni per cap mitjà,
sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per gravació o altres mètodes,
sense el permís previ i per escrit dels titulars del copyright.

L'estiu del gaig blau

Jordi Font

 Angle Editorial

*«De sobte, amb lleu frissament,
una branca s'estremia...»*

MARIA ANTÒNIA SALVÀ,
«Quietud»

I

Casa sempre serà casa. Guardada per l'era polsosa i una gossa fermada a una cadena llarga, sempre que hi torno tinc la sensació que no ha volgut canviar gaire, com si mantenint-se reconeixible tingués alguna possibilitat de no deixar-me tornar a marxar o de retenir-me durant una estona, unes hores, un dia, una setmana, un any. Un any d'aquells que passen tan de pressa, que no te n'adones i el bon temps ja torna a trucar a la porta per quedar-se.

Ahir va ser un dia llarg. Al matí, tan bon punt ens va trucar la Tat per donar-nos notícia, em vaig posar a buscar vols d'avió. A la tarda en sortia un d'aquells amb ofertes d'última hora, o sigui que vaig fer la reserva, vam fer les maletes i cap a l'aeroport hi falta gent.

Al vespre, quan vam arribar a casa, estàvem tan cansats que, un cop fetes les presentacions i els obligats rituals de retrobament, vam fer una queixalada ràpida i ens en vam anar de dret al llit. Avui, quan ens hem llevat, encara teníem l'enterboliment aquell que deixen els canvis de rutines i totes les maletes per desfer. La June, que ha dormit en un llit individual al costat del nostre, s'ha queixat que el seu matalàs era massa tou i la Kate, que s'ha llevat a quarts de sis per culpa del gall i que no havia dormit mai en un de llana, ha dit que el nostre era massa dur i que tenia bonys i que feia pudor de fems d'ovella. Quan la June i jo li hem dit que baixàvem a esmorzar, s'ha posat el coixí sobre el cap, ha rondinat per la llum que entrava pels porticons mal ajustats i, amb veu de boca pastosa, ens ha comunicat que, si la seva presència a baix no era pas es-

trictament necessària, s'estimava més quedar-se a ronsejar una estona més al llit.

A la cuina hi ha la televisió encesa. Hi fan un concurs d'aquells pensats perquè la gent participi des de casa però, com que està posada a un volum molt baix, l'única funció que compleix és la de fer una mica de companyia, com un ventilador al pic de l'estiu o un gat roncant a la falda.

La Tat prepara l'esmorzar al pedrís del costat de la pica. Sobre la pica de ceràmica hi ha la finestra des de la qual es veu l'hort —o el tros que en queda—, el banc a l'ombra dels lledoners i un tram de la carretera que passa arran de casa i que mena fins al poble. Hi ha mosques parades al vidre i quan alguna li vola a prop de la cara, la Tat l'espanta espolsant el cap fent un bufet, canalitzat per les comissures dels llavis, que li fa voleiar un floc de cabells. És menuda, té els malucs amples i quan està així, palplantada, obre una mica les puntes dels peus com ho fan els ànecs. El pare, a qui no veig des de fa uns sis anys, esmorza mentre fa la sopa de lletres d'un diari esgrogueït, abocat tot ell sobre la taula de la cuina. Li poso una mà a l'espatlla per desitjar-li un bon dia però no me'l torna, té feina amb el passatemp. Agafo una cadira i me li assec a la vora. En té una pila, de diaris vells. Tots els veïns li'n guarden i els hi porten quan passen per casa.

Tan bon punt li van detectar el mal, els metges li van recomanar que fes aquesta mena d'exercicis, i ell, que fins aquell moment havia sigut un home incapaç d'apuntar el

cul a la cadira, s'ho va prendre tan al peu de la lletra que des de llavors es va imposar l'obligació de fer-ne, com a mínim, un al matí i un a la tarda. Al començament, quan encara tenia algun control sobre la pròpia voluntat, els feia a consciència, pensant que això, en un home encara jove com ell, faria remetre —o si més no, frenaria— els efectes de la malaltia. Ara, però, ja s'ha convertit en una simple rutina, un passatemps, una manera automàtica i quotidiana de matar les hores sense haver d'estar inventant a cada moment una nova activitat per distreure un cervell que no és capaç de recordar el que ha fet fa mitja hora, què ha menjat avui per dinar o com es diu la filla que el cuida.

La Tat sí que me'l torna, el bon dia, i després de preguntar-me si hem dormit bé em fa saber que l'enterro d'en Pere serà demà, a les dotze.

—Com ho portes?

—Bé, suposo. No ho sé. És estrany —li dic—. Saps què pensava, ahir, a l'avió mentre veníem?

—Com vols que ho sàpiga?

—Se'm va acudir que si m'hagués quedat hauria pogut ser jo, el de sota el tractor.

—Bah, no diguis bajanades —se'n va desentendre la Tat—. Havíeu parlat, últimament?

—No. L'última vegada que vam parlar va ser quan va morir la mare, i va ser molt estrany. Era com si no sapiguéssim ni què dir-nos. En fi...

La Tat em pregunta si encara faig cafè amb llet per esmorzar.

—Sí, gràcies —responc—. La distància és una merda per a aquestes coses, perds el contacte, saps?

La meva germana es treu el drap que du a la cinta del davantal, aixeca la tassa amb què el pare està fent una sucamulla de pa i el passa pel xarol per eixugar-ne el rodal i les gotes que li han regalimat de la cullera. La Tat, que és dos anys més petita que jo, sempre ha tingut les coses més clares, menys aspiracions i, per tant, menys expectatives frustrades.

—I la meva neboda preferida, què menjarà per esmorzar? —diu, dirigint-se a la June, ajupint-se, amb les mans a les cuixes, parlant-li a poc a poc i vocalitzant molt.

La June em mira una mica espantada.

—No cal que li parlis així —se m'escapa el riure—, entén perfectament el català.

La Tat tanca els ulls i sospira desinflat-se. L'última vegada que la va veure va ser quan la va venir a conèixer a Londres i era tan petita que amb prou feines parlava, encara. Agafa un pot de Cola Cao i el branda ensenyant-lo a la June:

—Va bé?

La June afirma sacsejant el cap sense desenganxar-se'm de la cama.

—I la Kate, què voldrà?

—Ella sol fer te amb llet de civada, per esmorzar —li dic.

—Ja. Te.

—Sí. Te.

—I amb llet de civada, no?

M'encongeixo d'espatlles, escampo la mirada per sobre la Tat i repasso els armaris de fòrmica clara pensant que, si mentre jo vaig viure aquí mai hi va haver ni una trista sola bossa de te en tota la casa, segurament no hi devia pas ser ara.

—Aquí les úniques que mengen civada són les gallines —em diu intentant fer un acudit—. I el més semblant que tinc al te són les herbes per fer infusions. Tu mateix, les d'aquest any encara són a la païssa.

La June fa glopets petits de la tassa sense desenganxar els ulls de la pantalla. El pare segueix capficat en la sopa de lletres. Mentre m'acabo el cafè amb llet, l'ajudo amb algunes paraules. Les diagonals són les que li costen més.

—Mira: pi-lo-ta —li dic resseguint la paraula amb el dit—. La veus?

El pare em mira, somriu i encercla «pilota» fent un oval oblic dins el rectangle del passatemp i em torna a mirar buscant la meva aprovació.

El presentador del concurs televisiu dona pas a la publicitat. M'aixeco i faig un gest a la June perquè m'acompanyi a buscar les herbes per al «te» de la Kate. Al cancell hi ha penjada una gàbia d'aquelles que fèiem servir amb en Pere per anar a parar vesc. En apartar les cortines metàl·liques, la cardina que l'habita para de refilar i s'esvalota malmetent-se les plomes amb els barrots. A fora, sota el sol que ja escalfa de valent, tot s'està quiet, en pausa. Se sent el roncar llunyà d'una màquina de segar i el quiquiriquic trencat del gall que torna a cantar des de darrere del filat estireganyat del galliner.

L'antiga cort de porcs, enganxada a la casa, ara és un garatge estret on la Tat tanca el cotxe, un R11 vermell amb el capó descolorit que havia sigut del pare. Una bombeta de quaranta, cagada de mosques, penja del sostre ple de teranyines. En una cantonada, protegit per un rodet de cable, un ratinyol que no ens ha vist s'endú una pastilla de mata-rates per peixar les cries i un dragó arrapat a uns taulons amples s'afanya a amagar-se darrere d'una corda de cànem que ves a saber els anys que fa que hi està penjada. Queda poc espai entre el vehicle i les estanteries plenes de caixes i trastos que cobreixen les parets laterals. La June i jo hi passem esbiaixant una mica el cos. Al fons, a tocar del morro del cotxe, hi ha una escala de barrons de fusta que du fins a la païssa. Faig pujar la June davant meu per poder-la escopsar en cas que caigui i, agafant-li els turmells prims i blancs, li guio els peuetts fins a cada un dels barrons corcats.

El terra de la païssa és un empostissat de llates que grinyolen sota els nostres passos. Fa la mateixa olor que quan la mare m'hi feia pujar a buscar pots de conserva. Al bell mig, en l'únic espai lliure que hi queda, hi ha un taullell aguantat per dos cavallets on reposen uns garbells de cescle sobre els quals s'hi assequen manats de camamilla, de farigola i de puriol, fulles de llor, flors de saüquer i tot d'altres herbes que, recollides i assecades al moment que toca, puguin tenir alguna utilitat curativa o culinària —si és que no ve a ser el mateix—. A tot volt, engavanyant les parets escrostonades, hi ha una bota vella, escombres de bruc estintolades, un feix de vímet sec i un

cove desballestat, una forca fullaquera grauada, saques plenes de pots de vidre, la cantina d'alumini d'anar a buscar la llet, olles de terrissa amb el cul foradat que ja no serveixen més que per a pardaleres i el vell tangí de pastar els brunyols; records empolegats i consumits pels corcs que, amb el temps, s'han anat apilant en aquesta mena d'altell precari.

Una oreneta entra fletxada per un vidre trencat de la finestra. Quan s'adona de la nostra presència fa un parell de voltes sobre els nostres caps i torna a sortir, xisclant, pel forat pel qual ha entrat. Enganxat en un cairat del sostre, hi ha un niu a mig fer construït a còpia de pessics de fang. M'ajupo assenyalant-lo, indicant a la June el punt exacte on es troba. Ens enretirem una mica, al costat d'un gran embalum tapat amb saques d'arpillera i, al cap de poca estona, l'oreneta torna a entrar per col·locar el bocí de fang pastat que du al bec.

Explico a la June que les orenetes, després de passar tot l'hivern a l'Àfrica, quan tornen saben trobar perfectament el lloc exacte on havien criat els altres anys, que refan el niu si durant la seva absència ha quedat malmès i que hi tornen a pondre. I que les cries d'aquest niu, l'estiu que ve, tornaran i buscaran un lloc apropiat per niar i que faran el mateix que han fet els seus pares i els pares dels seus pares i els pares dels pares dels seus pares. I així un any rere l'altre, des que el món és món i les orenetes, orenetes.

La June, sense deixar de mirar el niu, em pregunta:

—I quan tu eres petit, ja hi era, aquest?

—Sí, i tant! Bé, aquest no ho sé, però n'hi havia d'altres —li explico—. De fet, aquesta oreneta que acabem de veure segurament és la filla de la filla de la filla de les que niaven aquí quan jo tenia la teva edat. Què, què et sembla?

La June no diu res, només mira el niu, ajocada al meu costat, amb la boca badada.

Quan m'aixeco, em repenjo sobre el gran embalum cobert amb saca d'arpillera. La saca cedeix una mica i deixa al descobert un mànec de fusta coronat per tres pues de fitora. Passo els dits per les punxes rovellades i tot seguit enretiro les saques. Per l'esòfag em puja un formigueig que no sé frenar, se m'humitegen els ulls i amb una mà em tapo la boca. La June se n'adona:

—Que plores, papa?

—No, *hun*. Bé, només una mica. Però no és res. Ja em passarà.

La June em mira de baix a dalt. Forço un somriure, li alliso els cabells i me l'acosto agafant-la per l'espatlla.

—Què és tot això, papa?

—Això? Això només són trastos vells, reina.

—Ah, *ok, and...* per què guarda tants trastos, la tia Tat?

—Perquè els trastos, de vegades són alguna cosa més que trastos. I la tia Tat deu haver pensat que aquests m'agradaria guardar-los.

—I què, t'agrada?

—Sí, esclar. I tant.

L'oreneta torna a entrar per la finestra trencada i, en veure'ns, repeteix la mateixa maniobra d'evasió que ha fet

fa una estona. Agafem camamilla, puriol i una mica de farigola i baixem, primer l'un i després l'altra, per l'escala corcada. Quan som al garatge, sentim com l'oreneta refila cofoia des de la païssa.

Tot això va començar durant aquells anys en què pedàvem tan de pressa que, si haguéssim volgut, hauríem pogut participar al Tour de França i tot. No dic pas que l'haguéssim guanyat, és clar, però potser hauríem pogut fer un bon paper en alguna etapa plana. Aquell estiu, vaig estrenar la meva primera mountain bike. Era verda, tenia tres plats i set pinyons —que combinats feien un total de vint-i-una marxes— i, sobretot, era més bona que la BH de la Tat i més nova que la mountain bike d'en Pere.

En aquella època jo era capaç de memoritzar fins a catorze números de telèfon i el d'en Pere n'era un. Cada tarda venia sense mans des de casa seva fent esses per la carretera, com qui fa un eslàlom esquivant la línia discontinua. Vivia a un quilòmetre de casa i és només per això que ell sabia anar sense mans millor que jo, perquè cada dia, pel cap baix, feia dos quilòmetres més amb la bicicleta.

Com que casa meva quedava més a prop de la riera i ell sempre em passava a buscar, deixàvem tots els estris de pesca al porxo de casa: salabrets, bosses de xarxa, retalls

de drap vermell, un arpó que ens havíem fabricat nosaltres mateixos i una fitora desmuntable que li havia regalat el seu pare i que, un cop muntada, feia gairebé tres metres. Lligàvem tot aquest arsenal al quadre de les bicis i fotíem el camp tan de pressa que la mare no tenia temps ni de preguntar-nos a quina hora tornariem o si ens endúiem alguna cosa per berenar. Quan passàvem per davant de ca l'Abella, just abans de la plaça de l'església, aprofitàvem per omplir les cantimplors. Tenia un pou d'aquells tancats amb portellera de fusta que, sens dubte, era el que feia l'aigua més fresca de tot el poble. La Mercè ens donava permís per agafar-ne sempre que volguéssim, encara que no fos per allà, feinejant a l'hort o podant aquells arbustos de perfils impossibles. N'hi havia un en forma de ratolí, un de girafa, un altre tenia l'aspecte sinuós i esvelt d'una pipa i un altre reproduïa la silueta de la casa vista des de la carretera —amb porta i finestres i tot—. El meu preferit, però, era un que no tenia cap forma virtuosa sortida de la imaginació de la vella Mercè i executada per aquelles mans tremoloses i, contra tot pronòstic, més precises que el bisturí del millor cirurgià del món. El meu preferit era un renyoc esquifit i malaltís de roure que havia nascut —o, coneixent la Mercè, qui sap si l'havia plantat— entre les arrels d'un freixe immens, més gros i més majestuós que el campanar. Des de tots els pobles del voltant es podia veure el freixe de ca l'Abella i, al costat, el campanar. Com una ampolla i el tap. I qui es pensi que exagero és perquè mai s'ha assegut sota d'aquell freixe un dia de tramuntana, ni mai s'ha imaginat com seria veure el món

d'allà dalt estant, ni mai ha sigut un estornell que, parat a la branca més alta, xiula tan fort que fins i tot el gos de cal Regidor aixeca les orelles per saber qui l'aquissa.

El camí que menava a Benaula passava per sota d'aquell freixe, i un cop havia deixat l'església enrere, serpentejava entre els camps d'ordi i baixava fins a riberes entre els prats i els boscos tan eficientment pasturats pel ramat d'en Vallfreda. Aquest era el camí oficial, el recomanable, el camí que agafava tothom per anar a la riera. Però a en Pere i a mi no ens agradava anar per on anava tothom. Nosaltres teníem una mountain bike de vint-i-una marxes i sabíem perfectament com utilitzar-la. Passada l'església, botíem el marge i desapareixíem dins d'una pineda espessa. Empassats per la boscúria, baixàvem com esperitats per un corriol tan ple de revolts que semblava un rosari rebregat dins el puny de mossèn Antoni. Tanta era la inèrcia i la velocitat que portàvem, que sortíem de la pineda projectats contra el camp de noguers que hi havia a continuació, com si el bosc hagués escopit dos pinyols de cirera. Feina teníem a esquivar els noguers alineats sense perdre l'equilibri ni la velocitat. Perquè a partir d'aquell punt, començava una competició ferotge per no quedar enrere. Plat gros, pinyó petit. Pedalant drets sobre les bicis, com si ens hi anés la vida —i potser ens hi anava—, el que sortia primer del bosc partia amb avantatge. Les rengleres de noguers oferien una perspectiva que contribuïa a la sensació de velocitat. Els arbres quedaven enrere com hi queden els passatgers d'una andana on no s'aturen els trens. La qüestió era passar per l'era de can Perich sense

ser vistos per en Siset. Empresa pràcticament impossible perquè, mentre hi havia sol, en Siset voltava per fora com si calculés que aquella casa ruïnosa en qualsevol moment li hagués de caure per barret.

En Siset era un home magre i alarb, de nas ganxut i ple de barbs; les celles esperrucades li guardaven uns ulls petits, negres i enclotats com dos pous moures, i els llavis, fins com l'herba de prat, li tancaven la boca convertint-la en un bec fi i esmolat. Es devia afaitar dia per altre amb una d'aquelles màquines Philishave que tenien tres ganyetes circulars i que deixaven alguns pèls sensiblement més llargs just on els trets facials es fan més esquius; a la comissura dels llavis i en el punt on el nas s'enganxa a la cara, al costat dels narius. Ho sé perquè el meu pare també s'hi afaitava, amb una màquina d'aquestes.

En Siset, tot ell, era un envà de canyes, un espantaocells vestit amb presses: alt, espigat, estret d'espatlles, mal forjat i escardalenc. La gent del poble deia que bevia massa, que de tant en tant anava de putes i que, de vegades, parlava tot sol. Diuen que un dia el van trobar cridant com un beneit a les portes de l'església a la una de la nit, que mossèn Antoni el va fer entrar per la porta de la rectoria i que l'endemà al matí, fet un pinzell, es passejava pel mercat del poble veí, convidant a fer un got de barreja a tot-hom qui se li oferia.

Ja he dit que aquest no era el camí més recomanable. Per això, amb en Pere hi passàvem tan de pressa que quan sentíem que en Siset s'escargamellava cridant alguna cosa incomprendible, nosaltres ja havíem enfilat la passada de

reg de blat de moro i ja flairàvem més l'olor de llot i acàcies de la riera que la sentor resclosida de can Perich.

En Pere i jo coneixíem tots els amagatalls de qualsevol bèstia que es moguéssim pel poble. Vigilàvem els nius de garses, tórtora i tudons. Espiàvem les cardines que niaven a les mèlies de la plaça i els verdums que ho feien als xiprers del cementiri, la mallerenga que cada any feia niu en una bústia abandonada i els rossinyols, merles i gaigs que ho feien dins l'espessor dels brucs i els arns. Sabíem on i quan trobar els millors ruscós de mel de bruc carregats de bresques regalimoses i com carrisquejaven les arrels de sarriassa que tant agradaven als toixons. Ens esmunyíem per passadores de guilles i senglars, i sabíem en quins pins havíem de mirar si volíem veure esquiroles. Havíem batejat el llangardaix que cada tarda parava el sol sobre la paret de cal Regidor i ens passejàvem, com si fos casa nostra, per les barraques abandonades on dormien les xibeques que, de nit, sobrevolaven el nostre immens terreny de joc. Érem dues bestioletes més de l'inabastable món que ens envoltava, en formàvem part d'una manera intrínseca i indissociable, érem com el vent, com un bri d'herba, com un núvol i, per poc que haguéssim volgut —si ens ho haguéssim proposat ben seriosament, vull dir— hauríem après a volar agafats a la cua d'un abellerol o a cavall d'un espiadimonis o, sense més ni més, un bon dia ens hauríem enfilat al freixe de Ca l'Abella, hauríem obert els braços i, deixant-nos caure suaument, hauríem sobrevolat tot el poble fent giragonses amb l'elegància dels rapinyaires.

Durant l'estiu, però, el nostre racó de poble preferit era la riera Benaula. Un cordó del paisatge que feia de frontera amb el poble veí. Un redós verd i humit d'exuberància perenne. Durant hivern i tardor l'aigua hi corria sempre i hi pentinava el llot esfilagarsat de la llera, que anguilejava com cues de cavall a càmera lenta. Al maig, quan les acàcies alliberaven tot de flors blanques sobre l'aigua, la Benaula es convertia en la catifa de corpus més espessa que un pugui imaginar-se. I a l'estiu, ai a l'estiu... Quan els camps de blat de moro li xuclaven la sang era quan riera i nosaltres esdeveníem un de sol. Li fèiem pessigolles de dalt a baix fins que es feia fosc i ella ens proveïa de crancs, anguilles, granotes, barbs, llisses i solets, mosquits, fang, llot, aigües tèrboles amb olor de podrit, sorra als calçotets, esgarinxades, pa i peixet, mores, i tot el que necessita un nen a qui no li interessa res ni ningú que no tingui plomes, cua o escates. I si teníem temps i hi pensàvem, sortíem de la riera a l'alçada de la Feixa Ampla, una gaia irregular de terra, on hi havia un pou i una barraca mig abandonada, propietat de can Perich, però que des de feia molts anys treballava el meu pare, i allà, a l'ombra d'un gran perer, berenàvem. El menú variava en funció de si érem a principis, mitjans o darreries d'estiu. Al voltant del pou hi creixien unes sarmes bordes que feien uns raïms que no eren bons per a res. Eren petits, aspres, amb la pell gruixuda i molt de pinyol. «Raïms de xup», en dèiem nosaltres, perquè pinçant-los la pela per la part del cul, la polpa sortia tot d'una, sencera i translúcida com l'ambre. També menjàvem peres del vell perer i, si els estornells ens n'havien deixat al-

guna, cireres del marge del prat d'en Vallfreda, amb un ull a l'aguait per si venia el pastor.

Tornant a casa, la mare d'en Pere ens netejava els crancs i ens els cuinava. Sí, crancs. Sobretot crancs. Perquè no us penseu pas que fos fàcil d'agafar alguna cosa que no fossin crancs. Les anguiles eren llefiscoses i se'ns esmunyien entre els dits si alguna vegada havíem estat a punt d'agafar-ne alguna. Els peixos que gairebé pescàvem eren experts a amagar-se entre la relum dels marges aprofitant la poca visibilitat de l'aigua que nosaltres mateixos havíem remogut amb els peus. Només de vegades, a part de crancs, entre les nostres captures hi havia alguna grana que havíem caçat travessant-la amb la fitora o entortolligant-la amb un fil, al final del qual havíem penjat un trosset de drap vermell a mode d'esquer. I si era així, a l'hora de menjar-nos-la, ens la partíem perquè com a mínim en toqués una anca a cada boca.

I aquesta era la dolça rutina de totes les nostres tardes d'estiu, fins que un dia, un dia que va començar com començaven tots els altres dies, va passar allò que per força havia de passar.

En Pere va arribar a casa a punta de tarda, vam carregar els estris, vam omplir les cantimplores a ca l'Abella, vam passar per davant de l'església i vam sortir expel·lits de la pineda espessa cap als noguers a restos i, com sempre, ens disposàvem a passar a frec de les parets de can Perich sense que en Siset hi pogués fer res. I ja gairebé ho havíem aconseguit quan, de manera incomprensible, el cordill que lligava la fitora desmuntable es va afluixar amb

un sotrac, la fitora va caure al bell mig de l'era i el cordill es va embolicar a la roda de davant, cosa que va provocar una aturada en sec de la bicicleta. Jo vaig sortir catapultat per sobre del manillar, vaig volar un parell de metres que a mi em van semblar quaranta i vaig aterrar a dos passos del pou de la casa, al costat d'una taula que hi havia a l'ombra d'unes acàcies centenàries on en Siset solia matar les hores parant-hi la fresca d'un cap de dia a l'altre.

Estava enganxat a terra, com si el cos em pesés trescents quilos. Sentia una coïssor creixent a la galta i a la cama i, per si això no fos prou, quan vaig obrir els ulls em va semblar veure com en Siset, ranquejant, se m'acostava. En Pere s'havia aturat uns metres enllà i contemplava l'escena paralitzat, sense saber si fugir i salvar-se o venir a rescatar-me de les mans d'aquell vell sorrut que, ajupit sobre meu, em tustava la galta per fer-me reaccionar dient-me alguna cosa que el meu cervellet estabornit no era capaç de processar. La trompada havia sigut tan fenomenal que m'havia deixat completament grogui. Fora de mi tot passava a un altre ritme, les veus eren fosques i les imatges confuses i borroses.

El vell va cridar en Pere perquè l'ajudés a aixecar-me. En Pere es va gratar la closca rinxolada i negra i, després de valorar les escasses opcions que tenia d'encarar la situació, va resoldre venir a ajudar-me. Al capdavant, jo era el seu amic i no podia pas abandonar-me. Em van agafar per sota les aixelles i, com van poder, amb penes i treballs, em van fer caminar fins als bancs de la taula.

—Collons, nano, una mica més i aprens a volar! —va

dir mentre em passava la mà aspra pel cap, pentinant-me els cabells, que, amb la caiguda, m'havien quedat ben esbullats. Es notava que hi tenia poca traça—. Gumdeu —va remugar—, és que no sabeu anar més a poc a poc, amb aquest cony de bicicletes? Qualsevol diria que us persegueixen.

El vell va anar cap dins de la casa i en Pere em va mirar per si calia aprofitar l'ocasió per guillar d'allà. Li vaig assenyalar la ferida del genoll, fent-li entendre que en aquelles condicions, poques possibilitats teníem d'escapar-nos. El vell va sortir amb una capsa de sabates oberta que feia de farmaciola.

A poc a poc, com aquell qui no vol la cosa, a mesura que va anar disposant sobre la taula tot el que necessitava per fer les cures, es va anar esfumant la por pel que ens podia passar. Vaig posar la cama sobre el banc de manera que en Siset no s'hagués d'ajupir, en Pere es va tornar a gratar la closca i, com si haguéssim bufat un borrissol de pixallits, vam deixar que el vent reescalfat de la tarda s'endugués, camps de blat enllà, la sinistra imatge que al llarg dels anys ens havíem fet d'aquell coi d'homenot. Tant de temps pensant que era un vell esquerp, malcarat i grillat i, en l'estona que tarda una ferida a deixar de sagnar, es va convertir en l'única persona que en aquell moment ens podia ajudar i que, a més a més, estava disposada a fer-ho.

Em va desinfectar les nafres de la cama i de la cara amb la delicadesa de qui alimenta un poll de garsa. Quan l'esperit de vi coïa, em bufava el mal com ho fan les mares i em donava conversa perquè no em concentrés en el dolor

que em feien les ferides, que, en contacte amb el líquid, feien una barrumera blanca i viscosa, com la llet que bulliem a casa.

—I així, tu ets el vailet d'en Joan de can Quel.

—Sí —vaig dir sense saber encara si això era bo o dolent.

—Collons, si en fa, de temps, que ens coneixem amb el teu pare. Ara em porta les terres, però fa anys, ell i jo vam... —Amb la gasa em va fregar la ferida més fort del que ho havia fet fins llavors. Jo em vaig sobresaltar, vaig tancar els ulls, vaig prémer les dents i em vaig agafar fort la cama.— En fi, que res, que fa molts anys que ens coneixem i que ja està.

Quan va haver acabat, es va aixecar, va anar fins al pou, en va deslligar la corda que passava per la cúrria i la va començar a estirar com si poués un tresor de les profunditats. En Pere i jo ens ho miràvem expectants mentre la cúrria rovellada xericava a cada estrebada. En un punt on la corda d'espart s'esfilagarsava, la vella corriola es va enferritjar i en Siset, mastegant algun reneç inaudible, es va enfilat a l'ampit del pou, va repenjar un genoll sobre una pedra que ballava, va desencallar la corda i va seguir pouant. En Pere i jo encara no vèiem què feia pujar però sentíem com l'eco líquid de les gotes que en regalimaven es perdia al fons d'aquell forat. A la fi, en Siset va fermar la corda en una argolla que hi havia al brancal del pou i amb la mà que li quedava lliure va estirar el que hi havia lligat a l'altre extrem. Era un cove ple de begudes i fruita de l'hort. «Fa servir el pou de nevera! Quin murri, aquest

Siset!», vaig pensar. Va posar el cove al bell mig de la taula i en va treure una ampolla de vi.

—Ep, no us la mireu tant, que aquesta és per mi, eh?

A continuació en va treure una xíndria, un meló rodó d'aquells del sucre i una ampolla de Vichy Catalán. Ens en va omplir els gots i ens va proposar un brindis:

—Vinga, va, per les ferides de guerra!

Amb la pallaresa oberta a les mans, ens va preguntar si ens agradava més la xíndria o el meló.

—El meló —vaig dir jo.

—A a a mi t t també —va dir en Pere, quequejant com sempre que es posava nerviós.

—Bravo! A mi també —va sentenciar. I en va fer tres talls, un per a cada un.

Aquella tarda no vam anar a pescar a la riera. Aquella tarda, se'ns va fer fosc i tard sota les acàcies centenàries de can Perich.

A la nit, al llit, abans d'adormir-me, mentre intentava convèncer-me a mi mateix que l'udol que provenia de l'altre costat de la finestra era només un gamarús marcant territori, vaig repassar mentalment totes les vegades que havia sentit parlar a algú del poble d'en Siset, i com podia ser que jo i en Pere haguéssim arribat a la conclusió que era un home perillós. Encara ara no ho sé; la imaginació, la por, les xafarderies, potser un punt de maldat..., o qui sap si una mica tot plegat. No ho sé. Però suposo que així, d'aquesta manera tan lleugera, deuen començar els estigmes que arruïnen tantes vides i que fan desgraciades tantes persones.